

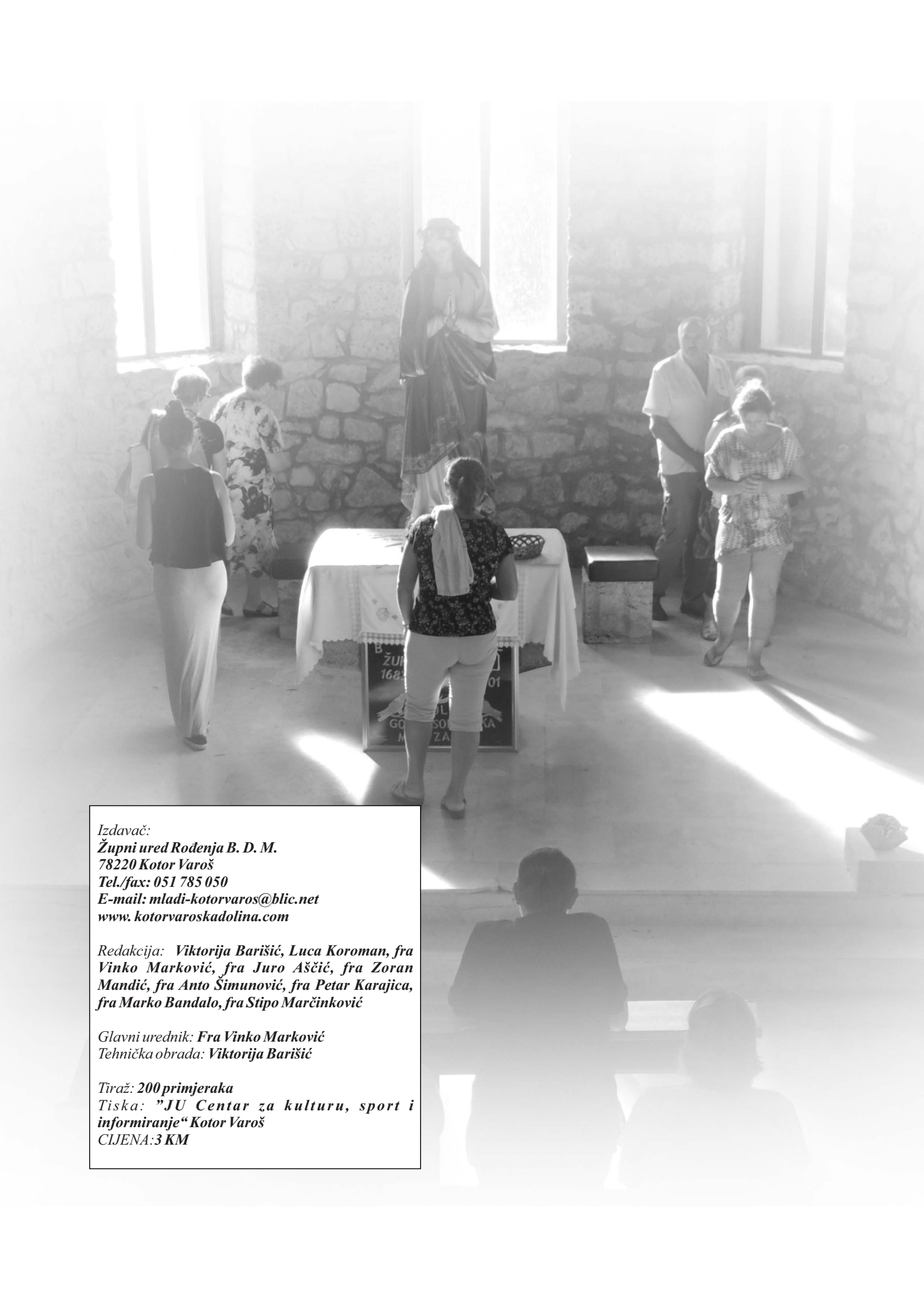

Broj 147. kolovoz, 2026.

GLASNIK

Kotorvaroškog kraja

Izdavač:

Župni ured Rođenja B. D. M.

78220 Kotor Varoš

Tel./fax: 051 785 050

E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net

www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: Viktorija Barišić, Luca Koroman, fra Vinko Marković, fra Juro Aščić, fra Zoran Mandić, fra Anto Šimunović, fra Petar Karajica, fra Marko Bandalo, fra Stipo Marčinković

Glavni urednik: Fra Vinko Marković

Tehnička obrada: Viktorija Barišić

Tiraž: 200 primjeraka

Tiska: "JU Centar za kulturu, sport i informiranje" Kotor Varoš

CIJENA: 3 KM

Uskrs 2026. godine

Proslava Uskrsa jedan je od najradosnijih i najdubljih trenutaka u životu kršćanskih vjernika. To je blagdan nade, obnove i pobjede života nad smrću, koja okuplja obitelj, zajednice i župe u zajedničkom slavlju vjere i radosti.

Osim duhovne dimenzije, Uskrs je i vrijeme obiteljskog okupljanja. Blagdanski stolovio bogaćeni tradicionalnim jelima, a posebnu radost

donosi blagoslov hrane – jaja, kruha i ostalih darova koji simboliziraju novi život. Djeca e raduju šarenim pisanicama, koje su jedan neprepoznatljivijih simbola Uskrsa.

Svete mise su održane u Zabrđu, Kotor Varošu i Vrbanjcima. Svetu misu u Kotor Varošu predvodio je fra Petar Karajica uz koncelebraciju župnika fra Vinka Markovića. Ovom prigodom bio je prisutan i student iz Burundija fra Olivier Dukunze koji studira na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu.

Kao što tradicija nalaže i kao što to godinama radimo i ove godine birali smo najljepše našarano jaje. Svako jaje je na svoj način bilo prekrasno našarano i obojeno. Pobjednici su dobili i lijepe nagrade.

Dobru zabavu upotpunile su i neke tradicionalne uskrsne igre. Za najmlađe da se i one zabave pobrinuo se Željko Jelušić a sponzori su bili kao i prošlih godina Ekipa mladih iz Welsa na čelu sa Željkom Jelušićem i Zlatkom Markovićem.

Viki

Nova ograda na groblju u Slatini

Obnova ograde na groblju predstavlja značajan projekat za svaku župnu zajednicu jer doprinosi očuvanju dostojanstva mjesta koje ima duboko duhovno i emcionalno značenje. Groblje je prostor tišine, molitve i sjećanja, te je važno da bude urađeno i sigurno za sve posjetitelje.

Zbog dotrajalosti i utjecaja vremena postojeća ograda na mnogim mjestima više ne ispunjava svoju funkciju. Oštećenja, nestabilni dijelovi i narušeni izgled ukazali su za potrebu za cjelovitom obnovom. Cilj radova je osigurati stabilnost i trajnost ograde, ali i očuvati skladan izgled grobljanskog prostora.

Planirana obnova obuhvaća uklanjanje starih i oštećenih dijelova, sanaciju starog temelja, kao i postavljanje novog temelja i nove ograde te zaštitu materijala kako bi ograda bila dugotrajna i otporna na vremenske uvjete.

Župljani i svi ljudi dobre volje svojim doprinosom sudjeluju u stvaranju dostojanstvenog mjesta koje čuva uspomenu na pokojne i svjedoči o brizi živih.

Obnovljena ograda bit će znak poštovanja prema prošlim generacijama, ali i odgovornost prema idućim. Time groblje ostaje prostor mira, reda i dostojanstva, kakav i treba biti.

Viki

Proslava blagdana svetog Leopolda Mandića

U filijalnoj crkvi sv. Leopolda Bogdana Mandića u Zabrdju, 12.5.2026. godine svečano je proslavljen blagdan svetog Leopolda, omiljenog sveca poznatog po svojoj poniznosti, blagosti i neumornom služenju u sakramentu ispovijedi.

Vjernici okupljeni na svetoj misi zahvalili su se Bogu i preporučili svoje molitve zagovoru ovog velikog hrvatskog sveca.

Svečano misno slavlje proreklo je u ozračju molitve i duhovne radosti. U propovijedi fra Vinko je istakao važnost svetog Leopolda kao primjera strpljenja, ljubavi prema bližnjemu i vjernosti Bogu, ali i njegova poruka mira i praštanja koja je i danas potrebna svakom čovjeku.

Za sve prisutne Cvičko i njegova ekipa pobrinuli su se da ne ostanu gladni. Uz čorbanac i pečenje i poneko piće nastavljeno je druženje u ugodnom razgovoru i zajedništvu ispunjenom radošću.

Neka nas sveti Leopold i dalje zagovara i potiče da budemo ljudi otvorena srca, spremni na praštanje, molitvu i pomaganje drugima.

Viki

Nova vrata na crkvi sv. Franje

U župi Vrbanjci 11.05.2026. godine su uspješno završeni radovi na postavljanju novih vrata na sakristiji i ulazu crkve. Ovaj važan zahvat nije samo obnova jednog dijela crkvenog prostora, nego i simbol brige za našu crkvu, zajedništva vjernika i očuvanja svetinje za buduće generacije.

Nova vrata svojim izgledom i kvalitetom pridonose ljepoti crkve, ali i većoj sigurnosti i funkcionalnosti. Svaki detalj pažljivo je biran kako bi se sačuvala dostojanstvenost crkvenog prostora i omogućio ugodniji boravak svim vjernicima koji dolaze na svetu misu.

Ovaj projekt je ostvaren zahvaljujući dobroti i pomoći župljana i svih ljudi dobre volje koji su svojim priložima, radom i podrškom sudjelovali u realizaciji.

Neka nova vrata budu znak otvorenosti, mira i Božje blizine svima koji ulaze u crkvu.

Svima koji su na bilo koji način pomogli upućujemo iskrenu zahvalnost uz želju da ih Gospodin i sv. Franjo nagrade svojim blagoslov.

Fra Juro

Proslava blagdana Spasova

U našoj župi svečano je proslavljen blagdan Spasova-Uzašašća Gospodinova, jedan od velikih kršćanskih blagdana koji nas podsjeća na Kristov odlazak Ocu i obećanje da će uvijek biti uz svoj narod.

Brojni vjernici okupili su se na svetoj misi u Zabrdju 14.5.2026. godine kako bi u zajedništvu proslavili ovaj važan dan naše vjere. Fra Vinko u svojoj propovijedi je istakao kako blagdan Spasova nosi snažnu poruku nade, vjere i pouzdanja u Boga, pozivajući svakog vjernika da svojim životom svjedoči Kristovu ljubav.

Nakon mise nastavljeno je zajedničko druženje vjernika u radosnom i prijateljskom ozračju, a za sve prisutne vjernici iz Zabrdja pripremili su ručak.

Blagdan Spasova još nas jednom podsjeća da je čovjekov put usmjeren prema nebu, ali i da smo pozvani već ovdje na zemlji širiti mir, dobrotu i ljubav među ljudima.

Neka nas Gospodin osnaži u vjeri i zajedništvu kako bismo uvijek ostali vjerni njegovu putu.

Viki

Petrovo u Bilicama

Na sunčan dana 27.06.2026. godine u Bilicama na groblju skupio se veliki broj Bilićana i ostalih štovatelja sv. Petra i Pavla. Misno slavlje predvodio je fra Marka Bandala uz koncelebraciju fra Vinka Markovića. Kako je Petrovo padalo u ponedjeljak misa je održana u subotu radi dolaska većeg broja vjernika iz Hrvatske.

U svojoj propovijedi fra Marko je oslikao likove ove dvojice Velikana crkve i istaknuo njihovu ulogu u nastanku crkve i širenju radosne vijesti. Obojica su imali dva imena, što je znak njihove promjene u životu. Šimun-Petar bio je promjenljive naravi, ali ipak u ključnim trenucima iako je svoga Učitelja zatajio, ispovjedio je svoju vjeru u njegovo Božanstvo i dobio jamstvo da će na temeljima njegove vjere biti sagrađena crkva. Pavao je bio i školovani i gorljivi progonitelj Isusovih sljedbenika, a nakon obraćenja veliki Apostol koji je pronio Radosnu vijest širom tadašnjeg

poznatog svijeta.

Na kraju svete mise za sve prisutne pripremljen je ručak a mnogi Bilićani su otišli obići svoje kuće.

I na sam dan Petrova slavili smo svete mise u Zabrdju, Kotor Varošu i Vrbanjcima.

Viki

Prva pričest u Kotor Varošu

U nedjelju, 28. lipnja 2026.godine u župi Kotor Varoš, troje prvopričesnika prvi je put pristupilo oltaru Gospodnjem. Tijekom proteklog razdoblja, kandidati su se dolascima na vjeronaučnu pouku pripremali za ovaj najradosniji dan u životu. Sakrament svete pričesti podijelio je župnik fra Vinko Marković.

U svojoj propovijedi župnik je govorio o važnosti postavljanja ciljeva u životu, te je prvopričesnike potaknuo da njihov najveći cilj uvijek bude slijediti Isusa Krista. Istaknuo je kako se pravi uspjeh ne mjeri prolaznim stvarima nego životom u vjeri, ljubavi i zajedništvu s Bogom.

Nakon misnog slavlja uslijedilo je zajedničko fotografiranje s prvopričesnicima, njihovim roditeljima i prijateljima.

Viki

Vrijedni Orovčani

Jedna grupa vrijednih Orovčana ovog vikenda 28.6.2026. godine je provela radno u Orahovi. Došli su da uredi svoje groblje, da pokose, očiste oko crkve i okreće unutrašnjost filijalne crkve. Osim što su proveli radno uživali su u svom rodnom selu družeći se. Nakon svete mise u Kotor Varošu krenuli su put ka Zagrebu.

Inače oni često dođu u svoje selo i mogu biti jedan od primjera kako se voli i pazi crkva, groblje i samo selo.

Viki

Misa zahvalnica na groblju Slatina

Na groblju Slatina 18.srpnja 2026. godine održana je sveta misa zahvalnica kao znak zahvalnosti Bogu za uspješno završene radove koji su u proteklom periodu izvedeni na groblju. U molitvenom zajedništvu okupili su brojni vjernici kako bi zahvalili Gospodinu na svim primljenim

milostima te se prisjetili svojih pokojnika.

Fra Mišo Sirovina je u svojoj propovijedi istaknuo kako su briga za groblje i poštovanje prema pokojnicima znak ljubavi, vjere i odgovornosti prema vlastitoj baštini, Naglasio je da zajedništvo i spremnost na pomoć mogu učiniti mnogo dobra te u izrazio nadu da će se i ubuduće nastaviti njegovati ovakav duh zajedništva.

Nakon misnog slavlja vjernici su se uz okrepu koju su pripremili Slatinci zadržali u razgovoru, zahvalni što su zajedničkim trudom uspjeli ostvariti vrijedne radove na groblju. Neka ovo bude poticaj da i dalje zajednički čuvamo i uređujemo mjesta koja svjedoče našoj vjeri, povijesti i sjećanju na naše pokojne.

Viki

Ilina u Jakotini i Plitskoj

Po tradiciji svetkovinu sv. Ilije u našem kraju slavimo na poseban način u Jakotini i Plitskoj. Kako je uobičajeno poslije rata sv. Iliju slave subotom koja je najbliža svetkovini pa smo ove godine 18. srpnja sa početkom u 11 sati proslavili Ilinu i u Jakotini i u Plitskoj.

Prije same svetkovine sv. Ilije Jakoćani su se već počeli okupljati u svom selu oko crkve da bi uredili prostor oko same crkve. Njihovo druženje potrajalo je duboko u noć uz pjesmu i priču o svome kraju. Sutradan na svetoj misi koju je predvodio mladomisnik vlč. Antonio Kljajić uz koncelebraciju fra Vinka Markovića, župnika Župe Rođenja BDM Kotor Varoš i i vlč. Marka Kljajića okupilo se mnoštvo Jakoćana i ostalih vjernika iz kotorvaroške kotline.

Nakon svete mise vrijedni domaćini pripremili su ručak za sve ljude dobre volje

Proslava Iline u Plitskoj je započela u 11 h a misu je predvodio fra Juro Aščić, upravitelj župe uz

koncelebraciju fra Marka Bandala i bogoslova fra Ilije Bilanovića.

Nakon svete mise svi su pozvani na zajednički ručak.

Viki

Franjevački samostan

OLOVO bez fratarara i katolika

Ali oni koji su bili dosljedniji programu da 43 stil crkve odgovara njezinoj povijesti i važnosti, predali su izradu poznatom arhitektu u Sarajevu, Karlu Paržiku. Međutim, ovaj je nacrt daleko premašio predviđena sredstva, i početak gradnje sve se dalje pomicao. K tome, i odbornici su bili sa službama na udaljenim mjestima: Sarajevu, Varešu, Tuzli, Kraljevoj Sutjesci, Olovu, Vijaci. A i po mišljenjima, obzirom na plan, bili su razjedinjeni. Akcija je uspješno krenula tek 1929. godine, kada se u nju uključio fra Lujo (Ljudevit) Zloušić. Bio je on tada mlad (33 godine), sposoban, agilan i, što je najvažnije, karizmatik Gospina svetišta. Fra Ljudevit, ili skraćeno i popularno fra Lujo, rođen je u Varešu 8. 12. 1895. godine, u obitelji koja nosi prezi me Zloušić, a poznati su i kao Iljkanović ili Idžaković. Krsno mu je ime Ivan. Odmah nakon osnovne škole usmjerio se za svećenika u Franjevačkom redu. Za svećenika je zaređen 1918. godine.

Nakon završenog visokog teološkog obrazovanja, studirao je matematiku i fiziku u Beču i Zagrebu, te stekao kvalifikaciju profesora. Osim što je bio nadaren i dobro verziran u svojoj struci, on je još više postao poznat po tome što je izvanredno pedagoški i badava 44 podučavao one kojima je bilo potrebno polagati matema tiku, ili za popravni ispit, ili privatno, ili u tzv. večernjim školama. A to je on činio koji su mu se obraćali, ne praveći razlike

glede staleža ili vjeroispovijesti. Glavna je fra Lujina služba bila profesor i odgojitelj na Franjevačkoj gimnaziji u Visokom. Uz takvu službu nije mu bilo nimalo lako voditi brigu za gradnju crkve i za vjernike u Olovu. Za putovanje u Olovo postojale su tada tri mogućnosti: preko Semizovca i Ivančića vlakom, uz redovna čekanja tri sata pa onda pješke četiri sata; vlakom preko Zavidovića, oko deset sati vožnje; vlakom preko Vareša, sat i po vožnje pa onda sedam sati pješaćenja. U samom Olovu, trebalo je isprva konačiti u tuđim kućama a hranu nositi sa sobom. Dakle, trebalo je osim fizičke izdržljivosti doista velike vjere i oduševljenja.

U posao glavnog voditelja gradnje fra Lujo se uključio 1929. godine i sve do svoje smrti, punih 40 godina, on je sebe, zdušno i nesebično, ugrađivao u olovsko svetište. Odmah sljedeće godine, 22. 6. 1930. formiran je novi odbor od samih Olovljana s fra Lujom, a prijašnjem odboru dana je razrješnica. Usvojen je Paržikov nacrt, s tim da se radi u etapama. Ubrzalo se s dozvolama, sklopljen je ugovor s poduzetnikom Jozefom Kolombatijem i već u rujnu iste godine započelo je s kopanjem i izlivanjem temelja. Sljedeće godine, na Veliku Gospu, hodočasnici su mogli s velikom radošću vidjeti zidove nove crkve do šest metara u visinu. Međutim, nastupile su druge objektivne poteškoće.

Koncem 1930. godine iznenada je prestala s radom najjača drvna industrija „Krivaja” u kojoj se zapošljavao velik dio stanovništva iz okolice Olova, i na koju se mnogo računalo u ovom pothvatu. Ujedno su, zbog svjetske krize, i banke uskraćivale kredite, dapače ni uloženi novac nisu uredno isplaćivale. Tako je gradnja crkve obustavljena 1932. godine, a zidovi samo pokrive ni vrećama i daskama, dok se ne osiguraju sredstva od milodara skupljenih po svim krajevima naše zemlje. U međuvremenu (1933 – 1934) podignut je od sjeveroistočne strane potporni suhi zid, u koji je upotrebljen suvišni kamen. Tako je crkvište prilično očišćeno. Taj zid čuva izravnati prostor s ove strane crkve i ujedno razgraničava crkveno zemljište od zemljišta drugih vlasnika. Dug je 76 metara a prosječna mu je visina preko 4 metra. Zidarski radovi na crkvi nastavljeni su 1936. godine.

Gradnju je tada preuzeo ing. Vinko Doutlik iz Sarajeva. Te godine je crkva i pokrivena.

Završetak radova obilježen je podizanjem križa na kupolu i sahranjivanjem tjelesnih ostataka iz grobova koji su, prigodom radova oko crkve, nađeni u zemlji. O tome je napisao fra Lujo Zloušić članak pod naslovom „Radosni dan nove Gospine crkve u Olovu”. Između ostalog, tu stoji i ovo: „Pregazivši pješke blatne i sniježne puteve od Ivančića do Olova, četiri i po sata napornog hoda radi klizavog puta i mraka, stigli smo u 10 i po sati u noći. Pozdravivši Gospu pokucali smo na vrata crkve i našli limare gdje svršavaju zadnje poslove oko križa koji se sutra imao podići. Impozantni, metar i šezdeset centimetara visoki bakreni križ stajao je spreman da sutra zauzme svoj gospodarski položaj nad krasnom i tvrdom crkvom, koju su gradili vjera i ljubav. Izgledao je kao zastava koju je naprijatelju bilo uspjelo za čas oboriti i 45 pregaziti, ali se brzo, požrtvovnošću onih koji su je ljubili i pod njom vojevali, opet digla i ponovo zalepršala.

Nastavit će se...

Razgovor: fra Pero Karajica, ravnatelj HKO „Kruh sv. Ante”

Kruh ljubavi – franjevačka briga za čovjeka u potrebi

Uvodna egida: Ljubav prema siromasima i slabima jest socijalna dimenzija naše vjere, naše ljubavi prema Bogu koja se očituje u ljubavi prema čovjeku

Fra Petar Karajica rođen je 1965. godine. Zaređen je za svećenika 29. 6. 1991. godine. Od tada je bio župni vikar u Župi Brajkovići (1991. – 1993.), Zenici (1993. – 1994.) i Vitezu (1994. – 1995.), te župni i samostanski vikar u Monopoliju, Italija. U Bariju je pohađao postdiplomski studij ekumenske teologije. Od 1998. do 2009. godine bio je župnik u Kotor Varošu, a 2009.

– 2019. godine župnik u Dobrinji u Sarajevu gdje je u sagradio crkvu i župni ured s pučkom kuhinjom Kruha sv. Ante. U Kotor Varošu je također obnovio tri župne crkve i kuće te 15 grobljanskih kapela. Od 2009. do

2019. bio je zamjenik ravnatelja, a od mjeseca kolovoza 2019. godine fra Petar preuzima ulogu ravnatelja Humanitarno-karitativne organizacije „Kruh sv. Ante” u Sarajevu, poznatu po svojoj brizi za najsiriromašnije među nama i za ljude u potrebi.

Uskoro započinje korizma, vrijeme odricanja, posta i milostinje. Što Kruh svetog Ante koji vodite čini za gladne i siromašne danas?

Kao vjernici i kao ljudi, svi smo pozvani da Božju ljubav u ovom vremenu i na ovim prostorima učinimo vidljivom, dohvatljivom i

opipljivom za sve ljude s kojima živimo i s kojima radimo. Ljubav prema siromasima i slabima jest socijalna dimenzija naše vjere, naše ljubavi prema Bogu koja se očituje u ljubavi prema čovjeku. Sv. Jakov nas

upozorava da je vjera bez djela mrtva. Pa evo, djelatna ljubav jest, možemo reći, jedna vrsta testa po kojem svaki kršćani dokazuje svoju vjeru. Negdje sam pročitao podatak koji kaže kada bi samo kršćanske zemlje u svijetu 0,005 % izdvajale za pomoć i razvoj nerazvijenih zemalja u odnosu na ono koliko izdvajaju i ulažu za naoružanje, u roku od 10 godina nestalo bi gladi u svijetu. Dakle, socijala nepravda, tj. nepravedna

raspodjela dobara glavni je problem današnjice.

Humani projekti

Koje projekte trenutno provodite?

Naša prvotna djelatnost je rad s onima koji su gladni. Dakle, pučke kuhinje. Osim pučkih kuhinja tu je i projekt Kap dobrote. To je uglavnom financijska pomoć onima koji su u nevolji i pomoć studentima u vidu smještaja u Franjevačkom međunarodnom studentskom domu i stipendiranja nadarenih studenata slabijega imovinskog stanja.

Nastojimo biti blizu onima koji dođu na naša vrata ili nas zovu telefonski. U zadnje vrijeme ljudi ne dolaze, nego radije zovu telefonom ili pišu poruke ili email. Nekako kao da se ljudi stide svoje situacije, da ih vidimo u kakvom su stanju. Mi njih saslušamo, a kada imamo priliku i pomagamo.

Jedan od značajnijih projekata KSA jesu pučke kuhinje. Kakvo je dosadašnje iskustvo rada pučkih kuhinja?

Najvažniji naš projekt jesu pučke kuhinje. Imamo ih tri, dvije ovdje u Sarajevu i jednu u Varešu. Prednost naših pučkih kuhinja je u tome što sve naše pučke kuhinje imaju blagovaonicu gdje ljudi mogu jesti, malo popričati i družiti se. A što je također jako važno. S ovim se veže projekt Jelo na kotačima. To podrazumijeva dostavu hrane svaki dan za 20 osoba koje su nepokretne. Također, u Varešu za 20 ljudi se dostavlja hrana na njihovu kućnu adresu.

Pučku kuhinju u Varešu preuzeli smo 2011. godine od nadbiskupijskoga Caritasa. Od isusovaca smo preuzeli kuhinju 2005. godine ovdje na Grbavici, a mi smo imali od početka rata svoju kuhinju na Dobrinji. Nailazimo i na poteškoće, kao što je problem manjka radnika ili problem ljudi koji nisu spremni raditi s ovom kategorijom ljudi. Naše su kuharice uistinu spremne čuti, saslušati i dati im pomoć u bilo koje doba dana. Kada dođu i izvan onoga vremena kada se hrana dijeli, znaju njima ostaviti na prozoru hrane ili bilo gdje drugo ako je prošlo radno vrijeme.

Djelatnosti KSA obuhvaćaju ne samo siromašne i gladne nego i druge skupine u društvu? Kakvu još skrb pruža KSA?

Imamo vrlo zahtjevan projekt, to je rad s djecom s posebnim potrebama. Imali smo i kućnu njegu, koja je nažalost na početku pandemije završila svoje djelovanje. Jedna je djelatnica svaki dan obilazila od 5 do 10 ljudi u nevolji, pomagala im kroz fizikalnu terapiju, presvlačenje i higijenu, nabavljala za njih hranu i išla umjesto njih plaćati njihove režije i račune.

Poseban naš projekt je pomoć studentima. Ovdje u Sarajevu imamo studentski dom kapaciteta od 95 kreveta te fond za stipendiranje studenata. Studenti u domu imaju, tko želi, jedan topli obrok, i to im je velika pomoć.

Pod našom ingerencijom je i Zlatni cekin u Slavenskom Brodu, koji trenutno djeluje u sklopu KSA u Zagrebu, a brine se za djecu s poteškoćama u razvoju. Projekt je to koji traje već 30 godina i opstaje zahvaljujući upornosti i snalažljivosti našega subrata fra Ilije Jerkovića.

Uvijek pristupamo u pomoć kada se dogode i neke katastrofe ili nevolje kao što su potres i poplave. Mi trenutno na terenu imamo 20 bolničkih kreveta koje iznajmljujemo ljudima gratis. Imamo od 30 do 40 kolica i hodalica koje ljudi koriste. U skladištu imamo još polovne garderobe, higijenskih setova, namještaja.

Kada saberemo sve projekte KSA, koliki je broj korisnika tj. ljudi kojima KSA svakodnevno pruža bilo kakvu pomoć i potporu?

Ako gledamo sve projekte, kao što su sve pučke kuhinje i studentski dom, možemo reći da svaki dan pomažemo oko 500 ljudi. Ovome treba pridodati još 120 korisnika i 65 radnika u Zlatnom cekinu u Slavenskom Brodu. Nekad je broj bio i veći, jer su pučke kuhinje imale više korisnika, ali prema novim propisima

kantona i općina broj je smanjen. Jedno vrijeme imali smo oko 1000 korisnika dnevno, prije desetak, petnaest godina.

Dobročinitelji

Kako financirate sve ove projekte i tko su sve vaši dobročinitelji osim vjernika po župama?

Mi smo svakako uključeni u humanitarne projekte kantona, posebno u gradu Sarajevu gdje kanton pomaže, a i neke od općina posebno. Ja moram izdvojiti i naglasiti da HKM Klagenfurt svakoga mjeseca prikuplja pomoć za naše pučke kuhinje i za stipendiranje studenta. Oni dva puta godišnje, u korizmi i došašću, prikupljaju za projekt Kap dobrote. Njima posebno zahvaljujem.

Također zahvaljujem i našim ispostavama KSA u Njemačkoj, koju vodi fra Kristijan Montana, zatim u Austriji u Kufsteinu, te u Zürichu u Švicarskoj. Posebno je aktivna naša ispostava u Australiji. Nedavno su skupili oko 100 tisuća dolara za pomoć u obnovi područja koja su nastradala u poplavama. Zahvaljujem ovim putem i fra Ivi Tadiću koji je dugo godina vodio podružnicu, i fra Anti Šimunoviću koji je trenutno voditelj. Puno pomaže i podružnica KSA u Zagrebu koja je donekle samostalna, ali je u našoj ingerenciji.

Osim toga, svaka franjevačka župa ima svoj fond KSA i pomaže svojim vjernicima. Župe djeluju samostalno, a nama podnose izvješće pisano na godišnjoj skupštini. Pomažu nam također organizacije poput Franziskaner Mission iz Beča te St Joseph & The Helpers Charity iz Irske.

Na kakve teškoće nailazite u svom radu, u radu KSA?

Problemi na koje nailazimo su pisanje projekata, ostvarivanje, pravdanje istih jer se traži sve više papira. Nažalost, sve je manje humanitarnih organizacija i država koji pomažu BiH. Njemačka Vlada imala je uistinu velika sredstva za pomoć ljudima u zimskom ogrjevu i u nabavci šporeta i kreveta, ali i ona se povukla prije nekoliko godina. Mislim da država treba imati više osjetljivosti za one koji su u potrebi, a mi ćemo sa svoje strane učiniti sve što možemo da opstanemo.

Međusobna solidarnost

Koliko rad KSA pomažu državne organizacije i kakva je suradnja s njima? Ima li država osjećaja za ovo što KSA radi?

Ima u određenoj mjeri, svakako da ne možemo

bez suradnje. Mi smo uključeni u projekte kantona i nekih općina na području grada Sarajeva, tako da moram biti zahvalan i državnim institucijama i nekim ministarstvima kao što je Ministarstvo za izbjegla i raseljena lica. Zeničko-dobojski kanton nam pomaže za kuhinju u Varešu.

Kako surađujete s drugim karitativnim i humanitarnim organizacijama u BiH? Postoji li koordinacija u vašim projektima barem na crkvenoj razini?

Postoji minimum suradnje u razmjeni projekata s Caritasom BK BiH. Surađujemo dobro s Crvenim križem i Merhametom koji također imaju pučke kuhinje. Kad imamo viška hrane, međusobno razmjenjujemo. Moram naglasiti i našu dobru suradnju s organizacijom Pomozi.ba koja pomaže na mnogim poljima.

KSA se redovito uključi u sve projekte u BiH i Hrvatskoj nakon prirodnih katastrofa poput poplava i zemljotresa. Koliko ste na takav način pomogli i postoji li još aktivnih projekata na tom području?

Preko naše podružnice u Zagrebu posebno smo bili aktivni nakon potresa na Banovini gdje smo pomogli u obnovi deset kuća. Tri su nanovo izgrađene, a sanirano je još sedam. U Fojnici i Kiseljaku pomogli smo u obnovi oko deset kuća nakon poplava 2024. Pomogli smo također obnovu nakon potresa 2023. u Siriji i Turskoj preko nadbiskupije i preko Caritasa BiH.

Pred Božić 2022. godine poslali smo u Ukrajinu kamion hrane u vrijednosti skoro 90 tisuća eura. Preko našega provincijalata pomogli smo franjevcima u Ukrajini u iznosu od 11 tisuća eura. Trenutno na području općine Kiseljak obnavljamo dio jedne kuće višečlane obitelji koja je u potrebi. Pomažemo izgradnju kuće jednoga povratnika u Posavinu. U župi Foča kod Doboja pomažemo obnovi kuće nakon oluje.

Nadahnuti primjerom sv. Franje

Franjevački red ovih godina slavi velike i važne obljetnice događaja iz života sv. Franje Asiškog. Koliko je Vas u životu i radu nadahnuo primjer sv. Franje?

Moj franjevački život okrenuo se 1985. odlaskom u Italiju još kao bogoslov, posebno boraveći u jednom samostanu u južnoj Italiji. Tu sam doživio franjevačku otvorenost prema onima koji su nevolji i franjevački duh pomaganja starima i nemoćnima. Nosio sam svaki drugi dan hranu u bolnicu, obilazio fratre i

civile koji su nepokretni. Čak sam prvi put i mrtvaca oblačio. Poslije sam boravio na župi u Italiji i iskusio sam njihovu gostoljubivost, otvorenost i spremnost za dijeljenje.

Kad sam došao na Dobrinju za župnika, odmah sam inzistirao da u izgradnju pastoralnoga centra i župne kuće bude uključena i pučka kuhinja na koju možemo biti i ponosni. KSA i dalje plaća sve režije i račune Župi Dobrinja. Iako ima onih prevaranata koji dođu, obilaze sva vrata naših župnih ureda tražeći i proseći, ali bolje je davati nego primati i mislim da je davanje sastavni dio života i da se u tome davanju i pomaganju očituje i naša vjera.

Kako nas proslava ovogodišnje jubilarne Godine sv. Franje može potaknuti na veću pozornost i brigu za siromahe?

Ovi jubileji prilika su da se nešto ne samo komemorira i da se obilježi nego da se i mi franjevci preispitamo u pastoralu. Sve ove zgrade što imamo, što napravimo jest hvalevrijedno, ali pitat će se nas koliko smo pomogli onima koji su nevolji, koliko smo bili spremni nekoga razveseliti, nekoga pohoditi. Jedan od mojih projekata je bio i obilazak zatvora. Išao sam ne samo ovdje u Sarajevu nego i u Foči. Obilazio sam i psihijatrijske odjele u Prijedoru, Prnjavoru, Sokocu, Skender Vakufu, Sarajevu. U ovoj jubilarnoj Godini sv. Franje, kada slavimo 800 godina od njegova preminuća, pozvani smo Božju ljubav učiniti vidljivom, dohvatljivom i opipljivom za sve ljude s kojima živimo i radimo.

Sv. Franjo je u služenju siromasima otkrio ljepotu i radost susreta sa živim Bogom. Koja je Vaša poruka ljudima u ovo korizmeno vrijeme?

Potičem sve ljude i pozivam da u ovo čudno vrijeme hladnoće i neizvjesnosti otvorimo svoje srce dobroti, da budemo dovoljno osjetljivi za potrebe bližnjih a posebno siromašnih, pogođenih ratnim nevoljama, potresima, gubitkom drage osobe, gubitkom radnoga mjesta, da budemo uistinu otvoreni za njihove potrebe i da svoju dušu ispunimo i oplemenimo ljubavlju i konkretnim djelima koja to pokazuju.

Čineći dobro, ostvarujemo sebe kao ljude, a kao vjernici rastemo u vjeri. Samo tako možemo mijenjati ovaj svijet nabolje i možemo unijeti novu radost i svjetlo u ovo naše sumorno ozračje u kojem živimo i radimo. Isus želi i danas uskrsnuti usred svih naših nevolja, patnji, križeva i strahova. On želi da i nama i u nama i

oko nas pobijedi ljubav i nada u bolje sutra. Zahvaljujem našim prijateljima, dobročiniteljima, volonterima, ali i našim korisnicima i svim ljudima dobre volje nadajući se i vjerujući u bolje sutra za sve.

Egida: Čineći dobro, ostvarujemo sebe kao ljude, a kao vjernici rastemo u vjeri. Samo tako možemo mijenjati ovaj svijet nabolje i možemo unijeti novu radost i svjetlo u ovo naše sumorno ozračje u kojem živimo i radimo

Egida: Jubileji su prilika da se nešto ne samo komemorira i da se obilježi nego da se i mi franjevci preispitamo u pastoralu. Sve ove zgrade što imamo, što napravimo jest hvalevrijedno, ali pitat će se nas koliko smo pomogli onima koji su nevolji, koliko smo bili spremni nekoga razveseliti, nekoga pohoditi

Razgovarao: fra Danijel Nikolić

Preuzeto : Svjetlo riječi, veljača 2026.godine, broj 515

HKO "Kruh svetog Ante" djeluje i pomaže zajedno s vama dobri ljudi! Zato Vas pozivamo da nam pomognete kako bismo i mi drugima, najpotrebitijima mogli pomoći! Uz Božju pomoć i dobre ljude, ljubavlju pobijedimo svako zlo!

Podaci za plaćanje na žiro račun

Jednokratnu uplatu možete napraviti putem Internet bankarstva ili u bilo kojoj poslovnicu Vaše banke.

Devizni donatorski račun:

Naziv: HKO "KRUH SVETOG ANTE"

Sjedište: Zagrebačka 18, BIH-71000 SARAJEVO

Naziv banke: UniCredit Bank d.d.

IBAN: BA39 3383 2048 9299 3804

SWIFT: UNCRBA22

Transakcijski računi:

UniCredit Bank d.d. 3383202267235329;

ISP Banka Sarajevo 1549995000405634;

"Ako koru kruha ti s bratom svojim podijeliš, neće kruha nestati dok si živ, dok si živ!"

OD SRCA HVALA SVIM NAŠIM DOBROČINITELJIMA!

Predstavljena knjiga „Evo me“ Ksenije Abramović

Autobiografska knjiga „Evo me“ Ksenije Abramović, utemeljiteljice i direktorice Laudato televizije, predstavljena je u prepunoj dvorani Kaptol Boutique Cinema u Zagrebu, 7. svibnja navečer, u nazočnosti brojnih uzvanika iz crkvenog, kulturnog i javnog života.

Prije predstavljanja knjige prikazan je sadržajno snažan video o životu autorice Ksenije Abramović koja ističe kako je u rodnoj Slavoniji „prvi put naučila slušati srce“.

Program je vodio Marin Periš. Knjigu su predstavili zadarski nadbiskup u miru mons. Želimir Puljić, recenzent Stjepan Lice, urednica Tanja Maleš i autorica Ksenija Abramović.

Predstavljanje su uveličali glazbenici. Miroslav Škoro izveo je pjesmu „Ne dirajte mi ravnicu“ s kojom je podsjetio na slavonske korijene Ksenije Abramović. Desetogodišnji Marino Vrgoč otpjevao je pjesmu „Kuća puna naroda“ i tako predstavio Laudato televiziju kao dom otvoren novim generacijama. Marija i Ivana Husar izvele su pjesme „Gospode, trebam Te“ i „Samo želim reći ime Isus“ s kojima su program obogatile tonom molitve, zahvalnosti i predanja Bogu.

Među brojnim uzvanicima bili su hercegovački provincijal fra Jozo Grbeš, sisački biskup Vlado Košić, križevački biskup vladika Milan Stipić te franjevac Provincije Bosne Srebrene fra Juro Marčinković koji je urednik i voditelj emisije „Zlatni savjeti“ na Laudato televiziji. U knjizi „Evo me“ autorica mu je

posvetila dvije stranice.

Nadbiskup Želimir Puljić rekao je kako je Ksenija Antonija Abramović vrlo uspješno promovirala kršćansku umjetnost i vjerovala kako prava umjetnost vodi k Bogu. Prije dvadeset godina „čula je glas u srcu“ na koji je odgovorila „Evo me.“ U Prologu knjige zapisala je: „Taj glas u meni nije pitao mogu li, nego hoću li. Nije tražio sigurnost, nego raspoloživost i otvoreno srce“. Tada nije znala kamo vodi njezin odaziv. Pogotovo nije znala niti naslućivala kako će „sve to jednoga dana imati svoje ime“ i utjeloviti se u djelu koje nadilazi njezine snage, rastjeruje brojne sumnje i opravdane strahove. Znala je samo da se Božji glas, jednom prepoznat, više ne povlači. Biblijski izraz „Evo me, Gospodine, vršiti volju tvoju“ koristi se kao snažan znak potpune raspoloživosti i spremnosti izvršiti volju Božju. Tako je bilo s Abrahamom, Izaijom, Samuelom, i Blaženom Djevicom Marijom koja na poziv odgovara „Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!“ (Lk 1,38).

Nadbiskup je istaknuo: „Sadašnja ravnateljica Laudato Televizije uistinu je učinila puno čudesnih i vrijednih stvari, kako na polju umjetnosti i kulture, tako i na području promicanja vjere i evangelizacije. Ostvarenje i otvaranje 'televizije s kršćanskim predznakom', ravno je čudesnom podvigu koji kod svih, a posebice kod gledatelja, izaziva poštovanje i zahvalnost. Time je uvažena ravnateljica obiteljske Laudato televizije pokazala „veliki potencijal ženskoga genija“ o kojem je pjesnički i teološki pisao sveti papa Ivan Pavao II.

Drago mi je što sam mogao, kako osobno, tako i institucionalno, kao dubrovački biskup i zadarski nadbiskup te predsjednik HBK, pružiti ruku potpore i podršku gospođi Abramović u njezinim medijskim planovima, posebice u realizaciji „ženskoga genija“ kod stvaranja obiteljske Laudato TV.

U ime brojnih prijatelja i pratitelja programa obiteljske televizije Laudato čestitam na ostvarenju

toga velikoga djela. Zahvaljujem i na tiskanju knjige „Evo me“, koja je zapravo „zapisnik prijeđenoga hoda“ od onoga upornoga „poziva i glasa u srcu“, od prije dvadeset godina (2006.), preko brojnih nepredvidivih prepreka i iskušenja u prijeđenom vremenu, do konačnog ostvarenja samoga djela.

Autorica knjige je veliki dio onoga što je doživjela i proživjela, zabilježila. Posebice je lijepo da je to uobličila u tečnom hrvatskom stilu, s kratkim i pitkim rečenicama. Brojne stranice i odlomci protkani su citatima Svetoga pisma. Na stranicama ove knjige, koja je svjedočanstvo vjere, osjeća se miris gesla sv. Ignacija Lojolskog: „Sve što je urađeno, učinjeno, neka bude na veću slavu Božju“.

Sjepan Lice u recenziji knige napisao je: „U riječi 'Evo me!' čovjek prepoznaje jedini život koji mu je od sada živjeti. Ta riječ postala je mjera njegova života, njegove osobnosti.

Knjiga „Evo me“ Ksenije Abramović osobno je svjedočanstvo jednog života, ujedno i njezina autobiografija i povijest (uključujući i pretpovijest) Laudato televizije – obiteljske televizije kršćanskog nadahnuća. Poslanje koje traje.

Na ovim stranicama Ksenija Abramović ispisuje korake svoga osobnog života i korake vezane uz početke Laudato televizije, njezin razvoj i šire djelovanje.

Otkriva nam kako je prepoznala nadahnuća Duha Božjega i kako ju je slijed zbivanja vodio ususret odluci da se upusti u pustolovinu osnivanja i pokretanja Laudato televizije.

Laudato televiziju nije pretjerano nazvati pothvatom i blagoslovom. Osmišljena je kao obiteljska televizija s kršćanskim vrijednostima, kao televizija koja okuplja, koja ne dijeli, ne razara. Prema gledateljima se odnosi s poštovanjem. Ne nameće se. Njezin sadržaj utemeljen je na bogoljublju, čovjekoljublju i domoljublju. Na životnosti vjere. Upućuje na susret s Bogom i čovjekom. U tom duhu zamišljeni su i koncerti „Progledaj srcem“ i „Domu mom“ koji su proistekli

iz poslanja i djelovanja Laudato televizije. Tijekom programa Laudato televizije na ekranu se češće pojavljuju riječi: „Dobro mijenja sve,“ – kao geslo, kao namjera čitavog programa.

Premda u ovoj knjizi Ksenija Abramović iznosi slijed činjenica, ispisan kronološkim redom, knjiga je napisana izrazito meditativno. Uz to, uz gotovo svaki životni i radni korak, ispisan je biblijski citat kao uputa. Kao zrcalo. Kao odraz. Kao izraz ganuća i zahvalnosti. U knjizi je mnoštvo njezinih mudrih i poticajnih misli. Ova knjiga čitatelju može poslužiti i za osobni ispit savjesti. Ova knjiga nije dovršena.“

U svom obraćanju autorica Ksenija Abramović je s velikim emocijama i dubokom vjerom i zahvalnošću snažno svjedočila Božju providnost, istaknuvši kako „Bog ne traži savršene. Traži raspoložive. U svakom 'Evo me' radost je koja dolazi od Božjeg vodstva i Njegove prisutnosti.“ Govoreći o nastanku knjige, naglasila je kako „Evo me“ nije priča o osobnom uspjehu, nego je svjedočanstvo o Božjoj vjernosti u životnim kušnjama, traženjima i blagoslovima. Naglasila je kako je knjiga nastala iz potrebe da posvjedoči što Bog može učiniti kroz jedan iskreni i potpuno predani „Evo me“.

Knjiga „Evo me“ je svjedočanstvo autorice Ksenije Abramović o rađanju i rođenju Laudato televizije i njezinim projektima koji su obilježili hrvatski medijski i duhovni prostor. Ona je, još više, priča o povjerenju, predanju i Božjem vodstvu kroz životne uspone i kušnje. Knjigu je blagoslovio papa Lav XIV. Njegov potpis je u svakom primjerku

knjige. Zbog velikog zanimanja javnosti, engleski prijevod je u tijeku, a u pripremi su izdanja na njemačkom i poljskom jeziku.

Autorica je kazala kako ovu knjigu dugo nije planirala napisati. Samo je tijekom više od deset godina strpljivo bilježila događaje i iskustva osjećajući da se u njoj polako oblikuje priča koja jednom treba biti ispričana.

„Nakon brojnih svjedočanstava koja sam dijelila po Hrvatskoj i inozemstvu, ljudi su mi počeli govoriti: 'Ovo treba ostati zapisano.' Presudan trenutak dogodio se kada sam shvatila da ova knjiga nije o meni, nego o Božjoj vjernosti. Tada sam rekla: ako će moje iskustvo nekoga ohrabriti da i sam kaže Bogu 'Evo me', onda vrijedi ispričati ovu priču,“ rekla je Ksenija Abramović koja je zahvalila djelatnicima Laudato televizije, mnogim suradnicima, podržavateljima i prijateljima.

U završetku govora poslala je emotivnu i snažnu poruku nade i ohrabrenja svima koji traže svoj put i poziv. „Ne bojim se. Ne zato što je put lagan, nego zato što ne idem sama. Bog me i danas vodi i znam da ni jedan život predan Njemu nije uzaludan. Ako ova knjiga barem jednoj osobi pomogne da više vjeruje, da se ne boji svoga poziva ili da ponovno čuje Božji glas u svom životu, tada je ispunila svoju svrhu. Jer Bog ne traži savršene. Traži raspoložive. Traži samo srce koje će reći: 'Evo me, Gospodine',“ rekla je autorica.

Nakladnik knjige „Evo me“ je Laudato d.o.o., urednica je Tanja Maleš, autorica Ksenija Abramović, grafički dizajn i priprema Nikola Uroić, lektura i korektura Marija Štancl, naklada 5000 primjeraka, tisak Stega Tisak, Zagreb, travanj 2026., recenzent/preporuka Stjepan Lice.

Na naslovnoj korici knjige „Evo me“ snimka je autorice Ksenije Abramović s podnaslovom: „Svjedočanstvo vjere na putu malih koraka.“ Geslo knjige je: „Riječ Gospodnja moj je putokaz“ (Ps 119,105) Na zadnjoj korici su riječi: „Ovo nije priča o velikim pothvatima. Ovo je knjiga o malim koracima poslušnosti. O pozivu koji je došao

neočekivano i promijenio sve. O Providnosti koja otvara vrata u svoje vrijeme. O Bogu koji može upotrijebiti i naš mali „da“ za Njegova velika djela“.

„Knjiga „Evo me“ Ksenije Abramović strukturirana je u deset poglavlja. Započinje „Prologom“, nakon kojega je sadržaj knjige razrađen kroz sedam poglavlja. Knjigu zaključuju „Epilog“ i njezina „Molitva predanja“. Predgovor knjizi napisao je zagrebački nadbiskup Dražen Kutleša, a u četvrto poglavlje uklopljena je „Riječ prijatelja“ Želimira Puljića, nadbiskupa u miru,“ rekao je Stjepan Lice. U duhu jedne od mnogih velikih autoričinih misli „Bog ne gradi spomenike, nego putove“, recenzent Lice je dodao da „ni ova knjiga nije – i ne želi biti – spomenik, nego svjedočanstvo o prijeđenom putu.“

„Knjiga „Evo me“ dostupna je u Laudato mrežnoj trgovini te u Laudato galerijama u Zagrebu i Zadru. Veliko zanimanje publike već nakon same promocije pokazalo je koliko je snažno odjeknula među čitateljima, a i prema brojnim upitima novo izdanje moglo bi uslijediti vrlo skoro“, poručili su s Laudato televizije.

Zagreb, 7. svibnja 2026.

Stipo Marčinković

Predstavljena knjiga „Književno blago Bosne Srebrene“ prof. dr. Ive Pranjkovića

U dvorani Samostana sv. Pavla u Sarajevu, u petak 5. lipnja, predstavljena je knjiga Književno blago Bosne Srebrene autora prof. dr. Ive Pranjkovića, jednog od najuglednijih hrvatskih jezikoslovaca. Knjigu je objavio Franjevački medijski centar Svjetlo riječi, a predstavljanje je okupilo brojne franjevce, profesore, kulturne djelatnike i ljubitelje književne baštine.

Program večeri vodila je Ivana Pekušić, a započeo je obraćanjem provincijala Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra Zdravka Dadića i zamjenika gradonačelnika Sarajeva Predraga Puharića.

Pozdravljajući nazočne, fra Zdravko je istaknuo kako je upravo pisana riječ u teškim povijesnim okolnostima čuvala identitet, vjeru, jezik i dostojanstvo ljudi ovoga prostora te poručio: „Književna baština Bosne Srebrene nije tek zbirka starih tekstova, ona je svjedočanstvo života, vjere i trajanja jednoga naroda i jedne vjere.“ Govoreći o knjizi i njezinu autoru, provincijal je posebno zahvalio prof. dr. Ivi Pranjkoviću istaknuvši da je riječ o znanstveniku koji je svojim radom dao izniman doprinos proučavanju hrvatskoga jezika i književnosti u Bosni i Hercegovini te dodao:

„Ovom knjigom profesor Pranjković ne donosi samo pregled književnog blaga Bosne Srebrene, nego nam pomaže da ga iznova otkrijemo, razumijemo i vrednujemo.“

Zamjenik gradonačelnika Sarajeva Predrag Puharić istaknuo je neprocjenjivu ulogu franjevaca u povijesti Bosne i Hercegovine. „Bosna i Hercegovina ne bi bila ono što jest bez franjevaca“, kazao je Puharić, podsjetivši na njihovu ulogu u nastanku prvih tiskanih knjiga, škola i medicinskih tekstova u zemlji. Posebno je naglasio kako franjevci nisu samo dio povijesti, nego i suvremenoga života Bosne i Hercegovine: „Franjevci su i dalje tu, i dalje rade. Nisu bili prvi pa prestali djelovati; i danas su na prvoj liniji očuvanja predanja, kulture i vrijednosti svih naroda Bosne i Hercegovine.“

O knjizi je najprije govorio njezin recenzent prof. dr. fra Marko Karamatić, koji je istaknuo kako knjiga kroz 66 priloga donosi prikaz najvažnijih autora, njihovih djela te jezičnih i stilskih osobitosti, od srednjovjekovnih latinista do književnika 20. stoljeća te, govoreći o značaju knjige, naglasio: „Ukupnu sedamstoljetnu spisateljsku tradiciju bosanskih franjevaca autor

Ivo Pranjković kondenzirao je u Književno blago Bosne Srebrene. Do sada je nedostajao takav obuhvatan pregled koji bi bio pristupačan široj kulturnoj javnosti.“

Osvrt na knjigu pripremila je i prof. dr. Iva Beljan Kovačić, koja zbog ozljede nije mogla nazočiti predstavljanju. Njezino izlaganje pročitao je fra Ante Pavić. U osvrtu je istaknuto da knjiga nadilazi okvir zbirke članaka te predstavlja znanstveno utemeljen, a široj publici pristupačan pregled književnosti i kulture Bosne Srebrene. Prof. Beljan Kovačić je posebno naglasila autorovu sposobnost povezivanja znanstvene temeljitosti i popularizacije složenih kulturno-povijesnih tema, a kao zaključak čitavog osvrta navela je: „Ova knjiga po svemu zaslužuje naslov blaga – ona je to i sadržajem i načinom obrade.“

O knjizi je govorio i sam autor prof. dr. Ivo Pranjković te je, govoreći o njenom nastanku, skrenuo pažnju na svoje dugogodišnje zanimanje za književnu i jezičnu baštinu bosanskih franjevac. Istaknuo je kako su ga na istraživanje ove tematike potaknuli susreti s brojnim franjevcima, znanstvenicima i kulturnim djelatnicima te višegodišnji rad na proučavanju rukopisne i tiskane baštine Bosne Srebrene iako sam proces rada nije bio jednostavan: „Mnoge su stvari bile slabo poznate pa i vrlo teško dostupne, ali upravo je rad na toj građi bio poticaj da nastanu tekstovi sabrani u ovoj knjizi.“

Na kraju programa nazočnima se obratio i ravnatelj Franjevačkog medijskog centra Svjetlo riječi fra Janko Ćuro pojasnivši kako je ideja za knjigu nastala još 2018. godine s ciljem da se na jednom mjestu objedini bogata književna ostavština franjevac Bosne Srebrene. Naglasio je

kako knjiga svjedoči o trajnoj opredijeljenosti bosanskih franjevac za stvaranje, obrazovanje i očuvanje kulturne baštine unatoč brojnim povijesnim izazovima te zaključio: „Uvijek će se nešto sačuvati što će, poput ove knjige, nama danas posvjedočiti da stoljećima u ovoj zemlji ne živimo kao korisnici i prolaznici, nego kao graditelji, čuvari i stvaratelji.“

Program je dodatno obogaćen i izvedbom „Bosanske elegije“ fra Slavka Topića u interpretaciji maestra fra Emanuela Josića uz klavirsku pratnju Lucije Bošnjak, te izvedbom Etide opus 2, broj 1 od Alexander Scriabina u izvedbi Lucije Bošnjak.

Knjigu „Književno blago Bosne Srebrene“ autora prof. dr. Ive Pranjkovića, možete naručiti pozivom na broj telefona 033 726 200; e-mailom na adresu prodaja@svjetlorijeci.ba; ili na web knjižari Svjetla riječi. Također nas možete posjetiti u knjižarama u Vitezu i Livnu te na adresi Zagrebačka 18 u Sarajevu i kupiti ovu i druge knjige u izdanju Franjevačkog medijskog centra Svjetlo riječi.

*Objavljivanje knjige pomoglo je
Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine.*

Ivana Pekušić

Svjetla Beča i dječji san

U jednom velikom i raskošnom gradu Beča, gdje svjetla pozornice sjaje jače nego zvijezde naša Ivona Marković ostvarila je svoj san. Dok su se hiljade ljudi okupljale ispred velikog Eurosongovskog grada ona je sa svojim prijateljicama stajala na pozornici držeći mikrofon i srca punog sreće.

Odrasla je uz muziku, a njeni prvo nastupi bili su pred obitelji i prijateljima. Onako mala rastom nosila je veliki talent i još veće srce.

Posebnu vrijednost ovom uspjehu daje

činjenica da je sve počelo iz dječje mašte, prijateljstva i ljubavi prema muzici. Zajedno sa svojim prijateljicama, Ivona je osmislila i napisala pjesmu, a potom su zajedničkim snagama snimile i videospot koji je pratio njihovu priču i poruku.

Njihov trud, kreativnost i iskrenost prepoznati su među velikom konkurencijom. U konkurenciji od gotovo stotinu škola odabrane su da nastupe na velikoj pozornici u Beču. Bio je to trenutak neizmjernog ponosa – ne samo za djevojčice, nego i za njihov porodice, učitelje i sve koji su vjerovali u njihov talent.

Ovaj nastup pokazao je da se zajedništvo, upornost i hrabrost uvijek isplate. Kada djeca vjeruju u svoje snove i ulažu srce u ono što rade, mogu ostvariti uspjehe koji nadilaze granice učionice i ostavljaju trag na velikim pozornicama.

Te večeri nije pobijedila samo pjesma, pobijedili su trud, dječji snovi i vjera da može zasjati pred cijelim svijetom. Za njene roditelje, prijatelje i sve koji su je podržavali to je i trenutak ponosa koji će zauvijek pamti.

Bravo Ivona, ovo je samo početak!

Viki

HRVATSKI JEZIK – NAŠA (NE)BRIGA

ZANIMLJIVOSTI

U Večernjem listu (izdanje za Bosnu i Hercegovinu) 19. lipnja 2026. objavljen je aforizam Frane Vukoje na stranici 29: „Kako je krenulo, bojim se da će se hrvatski predavati na engleskom“. Aforizam me podsjetio na jedan pomalo šaljiv, ali i crnohumorističan tekst dr. prof. Stjepana Babića „Njegovo veličanstvo Body Scanner“ objavljen u časopisu JEZIK XXXIX, 1981, u knjizi Hrvatska jezikoslovna čitanka, 1990. te u knjizi Vedre priče, 2000. U tekstu „Njegovo Englesko Veličanstvo Body Scanner“ Babić na šaljiv način govori o nabavi prvog Body Scannera u Zagrebu daleke 1978. godine. „O njemu su pisale novine, govorilo se na radiju i televiziji, a ljudi su na ulici to prepričavali s divljenjem. Kako i ne bi!

Body Scanner je najveće dostignuće na području rengenologije poslije otkrića rengenskih zraka 1895. godine. Daje dijagnoze na brz, lak i za pacijenta bezbolan način. Može otkriti sve bolesti cijeloga tijela kao da čita dobro poznatu knjigu. Kako za malenu Hrvatsku da ne bude velika čast što je uspjela da i nju pohodi tako cijenjen gost.“

Dalje Babić piše kako se Body Scanner morao osjećati u Hrvatskoj „popularno zajedno sa svojom sve brojnijom braćom“ navodeći engleske riječi koje su „na privremenom ili stalnom radu“, naglašavajući kako mediji s lakoćom prihvate tuđe riječi. Predlaže da se tuđica „Body Scanner“ zove „tjelesni pretražnik“.

„Čudni su ti Hrvati! Četiri stotine godina živjeli su pod snažnim pritiskom njemačkog jezika i za tih četiri stotine godina nisu u svom književnom jeziku zaposlili više od dvadesetak njemačkih riječi, tek jednu u dvadeset godina, a u posljednjih trideset godina što žive pod prevlašću engleskog jezika, svake godine zapošljavaju u svom jeziku preko trideset engleskih riječi, ubrzanje za 600 posto, i sada ih je zaposleno preko 900. Evidenciju vodi prof. dr. Rudolf Filipović, šef ureda za zapošljavanje engleskih riječi u europskim jezicima, ali on ne izlazi s kartama van. Vjerojatno zato što nikako da uhvati točan broj za hrvatski jer se svaki dan zapošljavaju nove, legalno i na crno. Ugledni časopis Elektrotehnika u 2. broju 1981. godine samo na 171. strani zapošljava trinaest engleskih riječi: start, stop, link, softver, softverski, skaniranje, readwrite, kompjuter, editor-program, fail diska, asembliranje, Object Code, da se i ne spominju neke čudne kratice kao JCC, PTP, MAC, FTC, AFL, ADR, PDP, što nestručnjaci ne razumiju, ali sigurno i među njima ima engleskih kratica.

Sa zapošljavanjem sve novih i novih engleskih riječi može se očekivati potpuna prevlast engleskog jezika jer će hrvatske riječi ostati bez posla, bez sredstava za život, a to znači da su osuđene na propast, a s njima će nestati i hrvatski jezik. Može se čak i predvidjeti kada će se to dogoditi. Za običan razgovor sasvim je dovoljna tisuća-dvije riječi pa se sa sigurnošću može reći da je kraj hrvatskog jezika kad se zaposli 15 000 engleskih riječi. Po stopi od 30 riječi na godinu to će se dogoditi za 500 godine. Dugo je doduše do tada, bit će to tek daleke 2481. godine, ali to je za hrvatski jezik mračna perspektiva, a za engleski svijetla. A u politici nije važno sadašnje stanje koliko svijetla budućnost. Zato se sugrađani i

potomci Body Scannera osjećaju ugodno: osvajaju hrvatski prostor, a u budućnosti će potpuno ovladati njime.“

Pitam se je li moguće zamisliti koliko se tuđica „zaposlilo“ u našem lijepom hrvatskom jeziku od 1981. godine, kada je prvi put objavljen tekst „Njegovo Englesko Veličanstvo Body Scanner“? Možda vi znate odgovor.

Ljekaruša fra Jure Marčinkovića

PROMUKLOST
(laringitis)

PITANJE

Čim se malo prehladim, odmah promuknem, ponekad toliko jako da gotovo ne mogu govoriti. Zašto je to tako i ima li biljnih lijekova protiv te bolesti?

ODGOVOR

Promuklost je upala grkljana i glasnica. Tada se nagomila sluz, glasnice zadebljaju i dolazi do govorne smetnje. Ako promuklost traje dulje od dva tjedna, morate svakako otići liječniku.

Preporučujem sljedeće.

Čaj od bazginih cvjetova (Sambuci nigrae flores). U šalicu vrele vode stavite dvije male žlice cvjetova bazge, ostavite 10 minuta poklopljeno, procijedite, dodajte malo soka od bazginih bobica i veliku žlicu meda te popijte na gutljaje. Tijekom dana pije se samo jedna šalica čaja. Vrat neka bude stalno zamotan vunanim šalom. Čaj je djelotvoran kod promuklosti, kašlja, hunjavice, upale grkljana i krajnika te bolova živaca u

predjelu glave i lica. Pije se tri tjedna. Nakon toga pijte neki drugi od navedenih čajeva.

Čaj od plućnjaka (*Pulmonaria officinalis*). U šalicu vrele vode stavite dvije male žlice plućnjaka, ostavite 10 minuta poklopljeno, procijedite, dodajte malo svježega limunova soka i meda te popijte što toplije. Triput na dan popijte po šalicu čaja zaslađena medom (ako niste šećeraš). On sadržava puno silicijeve kiseline, soli vapna, smole i njezinih kiselina, kao i masnih ulja. Zato čaj djeluje brzo kod promuklosti, upale dušnika, grkljana i dušnice. Učinkovit je također kod krvave mokraće, infekcija crijeva i proljeva, ali ga tada pijte nezaslađena. 3 Može se piti najdulje 21 dan, a onda se umjesto njega uzme neki drugi od navedenih čajeva.

Crni sljez (*Malva sylvestris*). Berite ga u lipnju i srpnju prije cvatnje, tada je najdjelotvorniji. U šalicu hladne vode stavite jednu punu veliku žlicu crnoga sljeza, ostavite preko noći (12 sati), podgrijte ga i procijedite pa njime grgljajte. Činite to ujutro čim ustanete i češće tijekom dana sve do prije spavanja. Pomaže kod promuklosti, upale grla i kašlja.

Čaj od čičkova korijena (*Arctii lappae radix*). Kod jake promuklosti i kašlja pomaže

vrući čaj od čičkova korijena s malo meda i limunova soka. U šalicu vode stavite dvije velike žlice čičkova korijena, prokuhajte, ostavite 15 minuta poklopljeno, dodajte svježi sok od pola limuna i veliku žlicu pravog meda. Čaj popijte vrlo topao i na gutljaje. Na dan smijete popiti tri šalice, najbolje bi bilo 15 minuta prije doručka, ručka i večere. Nakon tri tjedna potrebna je stanka od tjedan dana.

Sirup od suhe smokve. Uzmite pet suhih smokava, nasjeckajte što sitnije, stavite u 0,25 l hladne vode i kuhajte sve dok ne nastane sirup. Dodajte svježi sok od jednoga limuna i neka ponovno provri, ostavite da se ohladi na 40 °C i dodajte veliku žlicu pravoga meda (tekućina toplija od 40 stupnjeva ubija ljekovite sastojke u medu pa ga nikad ne stavljamo u vrelu vodu ili čaj nego tek kad padne na 40 °C). Uzimajte po malu žlicu u kratkim razmacima tako da se uvijek drži kratko u ustima kako bi se pljuvačka pomiješala sa sirupom i onda progutajte. Sirup brzo djeluje kod promuklosti i prehlade.

Limunov sok. Kod promuklosti, prehlade i kašlja najbrže je i najlakše pripremiti učinkovit napitak: iscijedite limun (*Citrus limon*), dodajte

malo vode i dobro zagrijte te ispijte vrlo toplo i na gutljaje. Ovisno o tome kako vam želudac podnosi limunsku kiselinu, to možete ponoviti i nekoliko puta na dan, ali nemojte piti više od tri limuna na dan.

Iscjedina rosike. U litru 75-postotnog alkohola stavite 200 g nadzemnog dijela biljke rosike (*Drosera rotundifolia*), ostavite osam dana na umjereno toploj temperaturi, procijedite i dodajte 400 mg prokuhane hladne vode i dobro promiješajte. Ulijte u tamne boce i čuvajte na t a m n o m m j e s t u . K o d promuklosti, velike količine sluzi u dišnim organima i jakoga kašlja (hripavac) uzmite triput na dan po 20 kapi tinkture.

Inhalacija. U dvije litre vrele vode dodajte pun pregršt cvjetova kamilice (*Chamomilla recutita*) ili 30 kapi čistoga ulja od kamilice, dodajte nekoliko kapi maslinova ulja pa inhalirajte grlo udišući paru naizmjenično kroz usta i nos.

Omot od gline. U ljekarni se kupi glina ili, ako je imate u blizini i iskopate, napravite od nje blato, dodajte malo trinja da se poveže, stavite na lanenu krpu debljine 50 mm i stavite kao omot (oblog) na grkljan i omotajte vrat šalom. Oblog se ostavi 2-3 sata. Glina ima ljekovito djelovanje i sprječava upalu, a ako je upala nastala, brzo je uklanjanje.

P r e h r a n a . K o d promuklosti je najbolje jesti kokošju juhu s dodatkom češnjaka, luka (kapule), mrkve, kupusa, peršina, celera, riže, ružmarina, mirisave kadulje i majčine dušice.

TUZLA-SOLI

Jedno lipanjsko jutro prijateljica i ja pijemo kavu u našem sarajevskom kafiću i razmišljamo kako će proći ovo ljeto. Kaže moja prijateljica, uvijek se priča o odlasku na more, a evo upravo otvaraju ljeto na Panonskim jezerima u Tuzli. Mogle bismo se i tamo „bućnuti“ u slanu jezersku vodu. Predlažemo čitateljima Glasnika da ljetuju u Tuzli. Ne vrijedi više šala iz mog djetinjstva: „Cijela Tuzla jednu kozu muzla, pa se hvali da se sirom hrani“. Uzrečica je nastala nakon što je austrougarska vlast zabranila držanje koza, jer uništavaju šume. Jedan siromah nije poslušao naredbu već je svoju kozu zadržao i hranio se mlijekom i sirom. Tuzla je, sa svojih gotovo 111 000 stanovnika, danas treći grad u Bosni i Hercegovini (iza Sarajeva i Banje Luke). Nadam se da je i po gospodarstvu pri vrhu bha ljestvice.

U Tuzli prvo posjetite Stari grad: Kapiju i Muzej otvoren u svibnju 2020. To je mjesto tužnog sjećanja na zbivanja iz Domovinskog rata. Na kapiji je 25.5.1995. granata ubila 71, a ranila više od 150 ljudi. Prosječna životna dob poginulih je 24 godine. Tog nesretnog dana Međunarodne snage gađale su skladišta oružja srpske vojske. Mi u Sarajevu smo bili jako uznemireni strahujući od osвете. No, u Sarajevu je, za čudo, taj ratni dan prošao

neuobičajeno mirno. Ali, tragična vijest iz Tuzle iza 21.00 sat potresla je sve.

Stari grad je zanimljiv po mnogobrojnim fasadama u raznim toplim bojama. To su austrougarske zgrade raskošne ljepote. Kapija su prekrasna velika zelena vrata koja su, također, sagradili Austrijanci. Tuzla je, čini mi se, najšareniji grad u BiH, a tomu pridonose i zanimljivi murali lokalnih umjetnika.

Trg slobode je najljepši, a i najveći trg u Bosni i Hercegovini s velikom fontanom na kojoj su uklesani simboli sa srednjovjekovnih nadgrobnih spomenika i zgradom Barok. Zgrada je podignuta za prijestolonasljednika Franca Ferdinanda. Zbog atentata u Sarajevu on nikada nije stigao u Tuzlu. Zgrada je srušena zbog slijeganja tla, ali je ista izgrađena 2008.

Tuzlaci zakazuju sastanke kod Meše i Ismeta. Spomenik ovoj dvojici tuzlanskih velikana djelo je Marije Ujević Galetić iz Zagreba. Meša Selimović (1910.-1982.) je poznati književnik, a Iset Mujezinović (1907.-1984.) slikar.

U parku će vas pozdraviti monumentalna statua kralja Tvrtka I. Kotromanića. Zbog poznate uzrečice o Tuzli i koza je ovdje dobila svoj spomenik.

Veoma je neobična

Turalibegova džamija izgrađena u 16. stoljeću po kamenoj munari i krovu u obliku piramide. Obnovljena 2007. Nedaleko je lijepa pravoslavna crkva imena Uspenje Bogorodice. Crkva je iz 1926. godine, a impresivne je veličine. Ako uđete dočekat će vas preko 30 ikona. Radili su ih majstori s Krita.

Po turskom osvajanju ovih prostora katolici su, uglavnom odlazili ili bili islamizirani, pa je uništen i franjevački samostan i crkva u Tuzli. Poboljšanjem prilika franjevci su u 18. stoljeću kupili zemljište s kućom te iznova započeli pastoralno djelovati među preostalim katoličkim stanovništvom u Tuzli. Nova crkvu u neogotičkom stilu sagrađena je 1893. godine, a uz nju i samostan 1899. Zbog slijeganja terena, franjevci su od 1983. do 1986. izgradili novi kompleks: crkvu i samostan. Projektant novog zdanja je Zlatko Ugljen.

Tuzla je jedini grad u Europi koji ima slana jezera i jedini grad čija se slana jezera, zapravo kupalište i plaža nalaze u središtu grada. Priča o jezerima počinje 2003. godine, kada je tadašnji gradonačelnik odlučio, potpuno zapušteno područje koje je bilo močvara, pretvoriti u jedno od najatraktivnijih mjesta u regiji. Jezera posjeti više od 300 000 znatiželjnika. Firma koja upravlja ovim jezerima posluje pozitivno – bez gubitaka. Sve posjetitelji plate ulaznicama. Voda je kao na Jadranu, samo su cijene niže.

Tu je i Arheološki park – neolitsko sojениčko naselje. Predstavlja rekonstrukciju načina života kakav je bio ovdje prije više od 7.000 godina. Arheološki nalazi pokazuju da je ovo sojениčko naselje najstarije u Europi - iz mlađeg kamenog doba je. A ostala europska sojениčkih naselja su iz željeznog doba. S obzirom na to da je

Samostan i crkva sv. Petra i Pavla

među brojnim neolitskim predmetima pronađene i posude za proizvodnju soli iz slane vode, to znači da su još u to doba ovdašnji ljudi eksploatirali slane izvore. Po tome su ispred ostalih europskih kultura, kod kojih se uporaba soli javlja tek u brončanom dobu.

Tuzla je danas poznata po Centru za srce, kao lideru u dijagnostici i liječenju kardiovaskularnih bolesti. Od 2020. Centar je: Medical Institute Bayer (MIB), multidisciplinarna bolnica s četrdesetak doktora specijalista i pored odjela za kardiologiju i kardiovaskularnu kirurgiju tu su odjeli za: abdominalnu kirurgiju, gastroenterologiju, urologiju, ortopediju, ginekologiju, radiologiju i ... To je privatna bolnica, ali potpisala je ugovor sa Zavodom za zdravstveno osiguranje, pa je moguće doći sa „uputnicom“, samo, ako vas vaši liječnici pošalju tamo. No, liječenje je moguće platiti u obrocima. Naravno, želim da čitateljima Glasnika ova ustanova nikada ne zatreba.

Povijesni naziv ovoga grada je SOLI. Bizantski car Konstantin VII. Porfirogenet, Salinae spominje 950. godine. Ovim područjem vladali su Rimljani, Bizant, Bugari, a jedno vrijeme hrvatsko-ugarski vladari dali su ga na upravljanje srpskom kralju Dragutinu Stefanu. No, Stjepan II. Kotromanić zauzima Soli 1324. i od tada je u bosanskom kraljevstvu.

Osmanlije mijenjaju naziv, pa se grad zove Tuzla (turski: solana). O njihovu vladanju našim prostorima mnogo toga je poznato. Dolaskom Austro-Ugarske Tuzla se ubrzano razvija. Prva solana izgrađena je 1885., a grad je povezan željeznicom s ostatkom države.

To područje bilo je bogato šumom duba lužnjaka. Danas su ostatci te šume u Sprečkom polju i obalama nedalekog jezera Madrac. Ovo jezero je poznato po velikim somovima koji u njemu žive. Drvo je nekada bilo osnovni građevni materijal, a izvozili su ga u Francusku, gdje je korišteno za proizvodnju vinskih bačava. Iskorištavanje šume, a najviše nekontrolirano korištenje naslaga kamene soli, na kojima je ležao grad, dolaze problemi tonjenja.

U Tuzli su kulturna zbivanja gotovo svakodnevna pojava. U svibnju je bio 11. međunarodni korski (horski) šampionat u Bosanskom kulturnom centru. Pobjedu su odnijeli Ljubljanski madrigalisti, mješoviti kamerni zbor. U lipnju je održan i Festival klasične glazbe “Franjo Bosanac” u Hrvatskom kulturnom centru. A o Franji trebate nešto i saznati.

Franjo Bosanac je rođen u petnaestom stoljeću u Srebreniku, a umro je 1535. Otišao je u Mletke

(Italija) gdje je postao radnik u poznatoj izdavačkoj kući Petrucci. Naučio je koristiti glazbeni notni zapis prepisujući skladbe poznatih skladatelja onog vremena. Tada i sam počinje skladati i stječe svoje mjesto kao skladatelja humanizma i renesanse. Skladao je za lutnje, i izdao je dvije svoje zbirke (koje sadrže 126 frotola - šaljiva pjesma, vokalna kompozicija pučkog karaktera i 46 ricercara – instrumentalna polifona kompozicija). Možemo biti ponosni da smo u 15/16. stoljeću imali skladatelja, čije djelo predstavlja prve početke skladanja umjetničke instrumentalne glazbe u Hrvata.

U gradu je mnogo likovnih, književni i sportskih događanja.

Tuzlanski nogometni klub Sloboda osnovan je 1919. i poslije splitskog Hajduka, najstariji je NK na prostoru bivše države.

Kao i u drugim gradovima ne nedostaje kafića, restorana i čevabdžinica.

U Tuzli djeluje Hrvatsko kulturno društvo Napredak, a Katolički školski centar “Sveti Franjo” je počeo s radom 1995. godine i uz odgoj i obrazovanje djeluje i na kulturnim, umjetničkim, sportskim i drugim oblastima. Može se reći da je KŠC sljednik škole koju su u Tuzli osnovale

Rekonstruirano sojaničko naselje

redovnice Kćeri Božje ljubavi daleke 1883. godine iako znamo da je redovnicama 1945. bio zabranjen rad.

Nadam se da smo u vama probudili želju za posjetom Tuzli i kupanju u Panonskim jezerima.

HUMOR.HUMOR.HUMOR.HUMOR.

Na plaži

- Mama, mogu li se ovdje igrati u pijesku?
- Ne, dok nađemo bolje mjesto za zakopati tatu.

U zatvoru

- Sine, kako ti je ovdje?
- Dobro, mama: imamo hrane vode, kupanje...
- Onda budi dobar da te ne najure!

O nekadašnjem vremenu

- Često čujem: Mi smo svi spavali u jednoj sobi. Što nam je falilo?
- Pa, još jedna soba!

O cvijeću

- Draga, vidiš li ono cvijeće tamo?
- Vidim, divno je!
- Pa, idi ga uberi!

O darovima

- Dobio sam kanarinca, kaže Perica.
- Ja psa, dodaje Ivica.
- Ja sam dobila vodene kozice!

DOMAĆA TJESTENINA S PRELIVOM OD RAŠTIKE

Tjesteninu napravite tako da zamijesite tijesto od 2 jaja i 200 grama brašna, razvucite ga na tanko i režite rezance koje ćete kuhati u uzavreloj vodi.

Preliv: 500 g skuhane raštike (kuhajte je jako kratko, po mogućnosti na pari), 200 g oraha, 100 g naribanog parmezana ili drugog sira,

maslinovog ulja, soli i papra po želji. Sve stavite u sjeckalicu (blender) i usitnite da dobijete preliv.

Uživajte!

Nema raja bez rodnoga kraja!